

Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler

Kimlik, Tarih ve İnanç

Dr. Abdulkadir ENGİN

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1936

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiyesi

Yayın No | Publication Number: 421

Kitap Adı : Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler

Alt Başlık : Kimlik, Tarih ve İnanç

Book Title : The Sadducees as an Aristocratic Jewish Sects

Subtitle : Identity, History and Belief

ISBN : 978-625-8596-24-3

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258596243

Yazar | Author: Abdulkadir Engin | orcid.org/0000-0002-5589-0528

Kurum | Institution: Milli Eğitim Bakanlığı

ROR ID: ror.org/00jga9g46

Editör | Editor: Serkan Sayar | orcid.org/0000-0003-2716-1966

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 316 (xviii+298)

Yayın Tarihi | Publication Date: Mayıs | May 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRJ - Yahudilik | Judaism

BISAC: REL040030 - Din / Yahudilik / Tarih | Religion / Judaism / History

THEMA: QRJB - Yahudilik: kollar ve gruplar | Judaism: branches and groups

LC Classification: BM175.S2 - Sadukiler | Sadducees

DEWEY: 296.813 - Sadukiler | Sadducees

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Dinî Araştırmalar | Religious Studies

Scopus Subject Areas: 1212 - Dinî Araştırmalar | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Engin, Abdulkadir. *Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler: Kimlik, Tarih ve İnanç*. FCR Yayın Ltd.-Eskiyesi, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler

Kimlik, Tarih ve İnanç

Dr. Abdulkadir ENGİN

Ankara 2026

Yazar Hakkında | About the Author

Abdulkadir ENGİN

1990 yılında Ordu'nun Korgan ilçesinde doğdu. Fatsa Anadolu İmam Hatip Lisesini bitirdikten sonra Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 2012 yılında mezun oldu. Lisansüstü eğitimine Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde devam etti. Yüksek lisans eğitimini 2019 yılında Ordu Yöresine Ait Halk İnançlarının Dinler Tarihi Açısından Değerlendirilmesi başlıklı teziyle; doktora eğitimini ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler: Kimlik, Tarih ve İnanç başlıklı teziyle 2026 yılında tamamladı. 2012 yılından günümüze Millî Eğitim Bakanlığı'nda öğretmen olarak görev yapmaktadır. İbranice, Arapça ve İngilizce bilmektedir. Temel ilgi alanları arasında halk inanışları, mitolojinin kimlik inşasındaki rolü, Din Antropolojisi ve Erken Dönem Yahudi Tarihi yer almaktadır.

Abdulkadir Engin was born in 1990 in the Korgan district of Ordu, Türkiye. After graduating from Fatsa Anatolian Imam Hatip High School, he completed his undergraduate education at the Faculty of Theology at Harran University in 2012. He continued his postgraduate studies at Tokat Gaziosmanpaşa University. He completed his master's degree in 2019 with a thesis entitled An Evaluation of Folk Beliefs of the Ordu Region from the Perspective of the History of Religions. He completed his doctoral studies at Ondokuz Mayıs University in 2026 with a dissertation entitled The Sadducees as an Aristocratic Jewish Sect: Identity, History, and Belief. Since 2012, he has been serving as a teacher under the Ministry of National Education. He is proficient in Hebrew, Arabic, and English. His primary research interests include folk beliefs, the role of mythology in identity construction, Anthropology of Religion, and Early Jewish History.

Kitap Hakkında

Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler

Kimlik, Tarih ve İnanç

Çalışma, İkinci Mabet Dönemi'nin son iki yüzyılında Yahudi toplumunun en nüfuzlu dinî -politik gruplarından biri olan Sadukilerin kimlik inşasını, tarihsel gelişimini ve inanç esaslarını inceleme konusu yapmaktadır. Çalışmanın merkezinde yer alan Sadukiler, temelde mabet merkezli bir aristokrasiyi temsil ederek, Yahudi toplumunun hem dinî hem de ekonomik hiyerarşisinde belirleyici bir güce sahip olmuşlardır. Sadukilerin toplumsal statüsü, büyük ölçüde kohen kökenlerine dayanmaktadır. Bu sınıfsal ayrıcalık, onlara Yahudi dinî yaşamının kalbi olan Mabet üzerinde mutlak bir otorite sağlarken, beraberinde siyasi bir pragmatizmi de getirmiştir. Sadukiler, bu ayrıcalıklı konumlarını korumak adına hem Haşmoni hanedanıyla hem de dönemin süper gücü Roma otoriteleriyle stratejik ittifaklar kurma yoluna gitmişlerdir. Mezhebin kökeni, Kral Davut Dönemi'nin başkoheni Sadok ile ilişkilendirilse de grubun müstakil bir mezhep kimliği kazanması MÖ II. yüzyıldaki Makkabi İsyanı sonrası Haşmoni Dönemi'yle gerçekleşmiştir. Sadukilerin varlığı, Beit ha-Mikdaş'ın (Mabet) MS 70 yılında yıkılmasıyla birlikte sona ermiş; bu olay mezhebin sosyo-politik işlevini yitirmesine ve nihayetinde tarih sahnesinden çekilmesine yol açmıştır.

Çalışmanın amacı, Saduki kimliğini, tarihini, inanç esaslarını ve halakik sistemini tespit etmektir. Bu çerçevede araştırmada kullanılan birincil kaynaklar; Flavius Josephus'un eserleri, İnciller, Patristik metinler, Rabbinik literatür ve Kumran (Ölü Deniz) el yazmalarından oluşmaktadır. Dönemin teopolitik yapısı incelendiğinde, Mabet otoritesini elinde bulunduran Sadukilerin bu süreçte belirleyici role sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Mesih İsa'nın çarmıha gerilmesinde, mesihlik iddiasının mı yoksa "Mabed'in Temizlenmesi" olarak adlandırılan eylemin mi daha baskın bir saik olduğu sorusuna odaklanılmaktadır. Bu tartışma ekseninde, Sadukiler ile Mesih İsa arasındaki etkileşimin boyutları ve bu gerilimin politik-dinî arka planı derinlemesine analiz edilmektedir. Ayrıca Saduki öğretisinin, günümüz Yahudiliği ve onun bünyesinde yer alan mezheplerle olan muhtemel ilişkileri de değerlendirilmektedir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Saduki kimliği ve tarihsel gelişimi, ikinci bölümde Saduki inanç ve halakasını şekillendiren dinî, felsefî, siyasî ve toplumsal dinamikler, üçüncü bölümde ise Saduki inanç ve halakası ele alınmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Sadukilerin temelde Tora'yı otorite kabul ettikleri; bununla birlikte Tora'da açık biçimde yer almayan bazı inanç ve halakik uygulamalarda literal yorumun yanı sıra kendilerine özgü yorum yöntemlerine başvurdukları anlaşılmaktadır. İnanç boyutunda ise diriliş inancını reddetmeleri ve insanın özgür iradesine yaptıkları vurgu, onları dönemin diğer Yahudi mezheplerinden ayıran başlıca özellikler arasında yer almaktadır. Kaynaklar, Sadukilerin ibadet ve mabet pratikleri, arınma ritüelleri, Şabat uygulamaları ile medeni ve ceza hukukuna ilişkin meselelerde Ferisilerle çeşitli ihtilaflar yaşadıklarını göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Dinler Tarihi; Yahudilik; Yahudi Mezhepleri; Sadukilik; Süleyman Mabedi

About the Book

The Sadducees as an Aristocratic Jewish Sects

Identity, History and Belief

This study examines the identity formation, historical development, and core beliefs of the Sadducees, one of the most influential religious-political groups in Jewish society during the final two centuries of the Second Temple period. The Sadducees, who are at the center of this study, represented a temple-centered aristocracy and held decisive power within both the religious and economic hierarchies of Jewish society. The Sadducees' social status was largely based on their priestly origins. This class privilege granted them absolute authority over the Temple -the heart of Jewish religious life- while also fostering a political pragmatism. To preserve this privileged position, the Sadducees formed strategic alliances with both the Hasmonean dynasty and the Roman authorities, the superpower of the era. Although the sect's origins are associated with Zadok, the high priest of King David's era, the group did not develop an independent sectarian identity until the Hasmonean period following the Maccabean Revolt in the 2nd century BCE. The Sadducees ceased to exist with the destruction of the Beit ha-Mikdash (Temple) in 70 CE; this event led to the sect losing its socio-political function and ultimately fading from the historical stage.

The aim of this study is to identify the identity, history, core beliefs, and halakhic system of the Sadducees. Within this framework, the primary sources used in the research include the works of Flavius Josephus, the Gospels, patristic texts, rabbinic literature, and the Qumran (Dead Sea) Scrolls. When examining the geopolitical structure of the period, it is evident that the Sadducees, who held the authority of the Temple, played a decisive role in this process. In this context, the study focuses on the question of whether the claim to messiahship or the act known as the "Purification of the Temple" was the dominant motive behind the crucifixion of Jesus the Messiah. Within this framework, the dimensions of the interaction between the Sadducees and Jesus the Messiah, as well as the political-religious backdrop of this tension, are analyzed in depth. Additionally, the potential connections between Sadducee doctrine and contemporary Judaism, along with the denominations within it, are evaluated.

The study consists of three chapters. The first chapter examines Sadducee identity and historical development; the second chapter explores the religious, philosophical, political, and social dynamics that shaped Sadducee beliefs and halakha; and the third chapter discusses Sadducee beliefs and halakha. The study concludes that the Sadducees fundamentally accepted the Torah as authoritative; however, regarding certain beliefs and halakhic practices not explicitly stated in the Torah, they relied not only on literal interpretation but also on their own unique interpretive methods. In terms of belief, their rejection of the doctrine of resurrection and their emphasis on human free will are among the primary characteristics that distinguish them from other Jewish sects of the period. Sources indicate that the Sadducees had various disagreements with the Pharisees regarding worship and temple practices, purification rituals, Shabbat observances, and issues related to civil and criminal law.

Keywords: History of Religions; Judaism; Jewish Sects; Tsedukim; Temple of Solomon

TAKDİM

Yahudiler, dün olduğu gibi bugün de insanlık tarihinin önemli konularından birisi olmaya devam etmektedirler. Günümüzde gerek bir din olarak Yahudiliği ve gerekse Yahudilik kaynaklı olarak ortaya çıkan Siyonizm vb. ideolojileri anlamanın en önemli yollarından birisi; onların tarihlerini, mitolojilerini, kutsal kitaplarını ve Yahudi akımlarını anlamaktan geçmektedir. Farklı düşünce gruplarına sahip olmalarına rağmen dışarıdan bakılınca nasıl yekpare bir bütün olarak görülebildikleri ya da dış dünyaya böylesi bir resim verdikleri ayrı bir sorun iken farklı fraksiyonlara rağmen ortak inanç, tarih ve kültürü koruyabilmeleri de dikkat çekmektedir. Dinler tarihi bakımından yeni dinî hareketler dahil olmak üzere pek çok dinsel gelenek, irili ufaklı çok sayıda gruba ayrılıp yeni isimlerle yoluna devam ederken Yahudilik nasıl bundan istisna kalabiliyor? Ya da gerçekten kalabiliyor mu? Yahudilikte bütüncül görüntüsüne rağmen bundan istisna değil. Özellikle İkinci Mabet Dönemi'yle birlikte birtakım bölünmelerin olduğu, farklı mezheplerin ortaya çıktığı, bu grupların bir kısmının günümüze ulaşmadan tarih sahnesinden çekildikleri bilinmektedir.

Sadukiler, her ne kadar haklarında farklı iddialar olsa da günümüze kadar gelemeyen erken dönem mezheplerinden birisidir. Baskın mezhep Ferisiler olduğu için de Yahudilikle ilgili değerlendirmelerde doğal olarak Ferisi – Rabbinik – Ortodoks Yahudilik üzerinden yapılmaktadır. Lakin tek bir pencereden bakmak Yahudiliği anlamak için yeterli olmayacaktır. Genellikle Yahudilerin, şekilsel dindarlığı esas alan Ferisi geleneği üzerine inşa edilmiş bir din anlayışına sahip oldukları düşünülür. Oysa tarihsel olarak Esseniler gibi diğer mezheplere bakılınca aslında farklı anlayışların da olabildiği görülmektedir. Nitekim Sadukilerin de Ferisilerle bazı konularda benzer düşüncelere sahip olsalar da pek çok konuda onlardan farklı düşün-

dükleri ve davrandıkları bilinmektedir. Dolayısıyla sağlıklı bir değerlendirme için bütün boyutları ile incelemek ve tarihsel dönemlerle kırılmaları dikkate almak gerekmektedir. Tüm bu sebeplerden ötürü, Sadukilerle ilgili olarak hazırlanan bu çalışma sahasında önemli bir boşluğu doldurmaya namzettir. Zira henüz Türkiye’de doğrudan Saduki mezhebini konu alan bir çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın bir başlangıç çalışması olması ve daha ileri araştırmaların yapılmasına olanak sağlaması umut edilmektedir. Elde edilecek yeni verilerle daha ileri çalışmaların yapılması hem Yahudi tarihine ışık tutacak hem de günümüz Yahudiliğini anlamamıza yardımcı olacaktır.

Abdulkadir Engin’in bu çalışması Saduki kimliğine dair tartışmaları merkeze alarak onların tarihsel süreçlerini de masaya yatırmaktadır. Kökenleri, mabeddeki etkinliklerinin yanı sıra kendilerine ait Halaka yorumları ile Ferisiler vd. Yahudi gruplarından ayrıldıkları noktalara işaret edilmektedir. Çalışmanın temel zorluğu doğrudan Saduki eserlerinin günümüze kadar ulaşmamış olmasıdır. Engin, çalışmasında dönemin çalışmaları titizlikle değerlendirmek suretiyle bu zorluğu aşmaya çalışmıştır. Erken dönem çalışmalarla birlikte son dönemlerde İsrail ve Batı üniversitelerinde yapılan çalışmalara da ulaşılacak suretiyle Saduki kimliği ve tarihi üzerinde doğru değerlendirmelerde bulunmuştur. Kuşkusuz bu çalışma, Saduki kimliği, tarihi ve inançları konusunda bizlere sağlıklı bilgi ulaştırırken aynı zamanda farklı tartışma konularına da fırsat sağlayacaktır.

Bugün Yahudi inançları ve pratikleri hakkındaki tüm tanımlamalar, büyük oranda Ortodoks geleneği dikkate alınarak yapılmaktadır. Bununla birlikte yer yer diğer modern grupları dikkate alan çalışmalar öne çıkmaktadır. Bu çalışmalarda Yahudiliğin karakteristik özellikleri Ferisi – Rabbani – Ortodoks gelenek üzerinden tanımlanırken reformist, liberal, yeniden yapılanmacı, muhafazakâr, seküler vb. modern grupların Ortodokslarda ayrıldıkları noktalara işaret edilme yoluna gidilmektedir. Ortodoks gelenek Ferisiliğe kadar kökensel değeren-

dirme yapılırken diğer grupların tarihsel kökenleri hakkında fazlaca bir değerlendirme yapılmamaktadır. Oysa günümüzdeki grupları anlamak için de onların benzer düşüncelere sahip olan ataları olabileceği ihtimalini de göz önünde bulundurmak yararlı olacaktır. Diğer taraftan madem erken dönem Yahudiliğin iki temelinden – direğinden birisi Sadukilik ise onların da en az Ferisiler kadar sonraki döneme etki etme ihtimalleri göz önünde bulundurulmalıdır. Ya da sonraki dönemde etkilerini kaybetmişlerse –genel kabul bu yönde– o takdirde de bunun sebepleri iyi bir şekilde ortaya konulmalıdır.

Sadukilerin günümüze kadar farklı isimler altında ve farklı coğrafyalarda gelip gelmedikleri önemli bir konudur. Ya da Saduki inançlarının günümüzdeki farklı gruplar içerisinde yaşatılmaya devam edip etmediği de aynı şekilde önemlidir. Bu nedenle de İslamî literatürde Sadukilerin yer alıp almadıkları konusu da ayrıca araştırma konusu yapılmaya değer olarak karışımızda durmaktadır.

Sonuç olarak genelde Dinler Tarihi, özelde ise Yahudilik araştırmaları alanında bu çalışmanın önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmekte ve Abdulkadir Engin'den bu alanda başka çalışmalar yaparak alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Prof. Dr. Cengiz BATUK

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR

Günümüzde yaşayan bir takipçisi bulunmamasına rağmen Sadukiler, Yahudi tarihinin en karakteristik ve belirleyici ekollerinden biri olma vasfını korumaktadır. Kendilerine has dinî kimlikleri, doktriner yapıları ve üstlendikleri stratejik roller, onları İkinci Mabet Dönemi Yahudiliği'nin sosyo-politik mimarisini anlamada anahtar bir konuma yerleştirmektedir. Sadukilerin Mesih İsa'nın tutuklanması, yargılanması ve çarmıha gerilmesi süreçlerinde etkin olduklarına dair İncil anlatıları, onların Hıristiyanlık ve Yahudilik arasındaki tarihsel ilişkilerin anlaşılması açısından da önemini artırmaktadır.

Bu kitap, Prof. Dr. Cengiz Batuk danışmanlığında Abdulkadir Engin tarafından hazırlanan *Aristokrat Bir Yahudi Mezhebi Olarak Sadukiler: Kimlik, Tarih ve İnanç* başlıklı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinde savunularak başarılı bulunan doktora tezinin geliştirilmiş hâlidir.

Kitap; giriş, üç ana bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın konusu, amacı, önemi, problemi, yöntemi, sınırlılıkları, varsayımları ve başlıca kaynakları ele alınmaktadır. Birinci bölümde, Sadukilerin kökeni, kimliği, tarihsel gelişimi ve Mesih İsa ile ilişkileri incelenmektedir. İkinci bölüm, Sadukilerin inanç ve halakalarının oluşumunda etkili olan dinî ve düşünsel unsurlar anlatılmaktadır. Bu bağlamda, Helenistik ve Epikürcü düşünceyle etkileşimleri, kutsal metinlere yaklaşımları, hermenötik anlayışları ile aristokrat ve kohen kimlikleri ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde ise Sadukilerin inanç sistemi ve halakaları ayrıntılı biçimde analiz edilmekte, teolojik ve pratik boyutları değerlendirilmektedir. Sonuç bölümünde ise, çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda Sadukilerin kimliği, düşünce yapısı ve tarihsel konumuna ilişkin genel bir değerlendirme sunulmaktadır.

Kitabın önceki hâlinin hazırlanma sürecinde, doktora tez konumun belirlenmesinden tamamlanmasına kadar her aşamada bana rehberlik eden; çalışma sürecinde karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesiyle aşmamda destek olan; yapıcı geri bildirimleri ve yönlendirmeleriyle katkılarını esirgemeyen doktora danışman hocam Sayın Prof. Dr. Cengiz Batuk’a en içten teşekkürlerimi sunarım.

İbranice kaynakların temini hususunda desteklerini esirgemeyen Muhammed Tarık Özkan’a; Yunanca kaynaklar konusunda katkı sağlayan Trakya Müftülüğü çalışanlarından Rıdvan Topçu’ya; tezin okunması ve yapıcı eleştirileriyle katkı sağlayan, görüşlerinden yararlandığım Prof. Dr. Mahmut Aydın, Prof. Dr. Mustafa Bıyık, Prof. Dr. Salih Kesgin, Doç. Dr. Rabia Mert, Dr. Öğr. Üyesi Merve Ar, Dr. Öğr. Üyesi Servet Doğan, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alanlı ve Salih Çalış’a teşekkürlerimi sunarım. Tezin kitaplaşma sürecine katkı sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Serkan Sayar’a da saygılarımı sunarım.

Bu çalışmayı, her daim destekleriyle yanımda olan eşim Melek’e ve çocuklarım Elif Sena ile Emir Talha’ya ithaf ediyorum.

Abdulkadir ENGİN

Mayıs 2026

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	ix
ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR	xiii
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1
1. Çalışmanın Konusu	7
2. Çalışmanın Amacı ve Önemi	10
3. Çalışmanın Problemi	12
4. Konuya Yönelik Yaklaşımlar	13
5. Varsayımlar ve Sorular	17
6. İleri Sürülen Tez	19
7. Çalışmanın Yöntemi ve Sınırlılıkları	20
8. Çalışmanın Temel Kaynakları ve Değerlendirmesi	21
1. SADUKİLERİN KİMLİĞİ SORUNU ve TARİHÇESİ	33
1.1. Saduki İsminin Kökeni ve Anlamı	40
1.2. Saduki Kimliği Sorunu	46
1.2.1. Sadukoğulları ile Sadukiler Arasındaki Kimliksel İlişki	60
1.2.2. Baytusiler ve Sadukiler Arasındaki Kimliksel İlişki	73
1.2.3. Herodianlar ve Sadukiler Arasındaki Kimliksel İlişki	79
1.3. Sadukilerin Tarihi Süreçteki Varlıkları	85
1.3.1. Sadukilerin Ortaya Çıktığı Dönemin Özellikleri	91
1.3.2. Haşmoni Dönemi'nde Sadukiler	95
1.3.3. Herod ve Romalılar Dönemi'nde Sadukiler	100
1.4. Sadukiler, Mesih İsa ve Erken Dönem Kilise ile İlişkiler	105
1.4.1. İncillerde Sadukiler	107
1.4.2. Mesih İsa ve Sadukiler	112
1.5. Değerlendirme	121
2. DİNİ TUTUMLARI	125
2.1. Helenizm ve Epikürcü Düşünceyle İlişkileri	126
2.2. Sadukilerin Kutsal Metinlere Yaklaşımı	135
2.2.1. Kutsal Metinlerin Kanonizasyonu ve Otoritesi	135
2.2.2. Yorum Anlayışı ve Yöntemleri	144

2.2.3. Sözlü Tora'ya Bakışları	151
2.3. Sadukilerin Aristokrasiyle Münasebetleri	155
2.4. Sadukilerin Kohen Özellikleri	165
2.5. Saduki İnanç ve Halakalarının Dinamikleri Konusunda Farklı Yaklaşımlar	175
2.6. Değerlendirme	178
3. SADUKİ İNANÇ ve HALAKALARI	181
3.1. Saduki İnançları	183
3.1.1. Tanrı İnancı	185
3.1.2. Kutsal Metin İnancı	188
3.1.3. Peygamber İnancı	190
3.1.4. Ahiret İnancı	196
3.1.5. Melek ve Ruh İnancı	207
3.1.6. Kader ve Özgür İrade İnancı	210
3.1.7. Mesih ve Tanrı'nın Krallığı İnancı	218
3.2. Saduki Halakaları	223
3.2.1. İbadet ve Mabet Uygulamaları	225
3.2.2. Arınma Uygulamaları	232
3.2.3. Şabat ve Takvim Uygulamaları	247
3.2.4. Medeni Hukuk ve Ceza Hukuku	255
3.3. Değerlendirme	266
4. SONUÇ	269
KAYNAKÇA	275
DİZİN	295

KISALTMALAR

BJRL	: Bulletin of the John Rylands Library
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
ch.	: Chapter
çev.	: Çeviren
der.	: Derleyen
EB	: Encyclopedia Britanica
ed.	: Editör
eds.	: Editörler
haz.	: Hazırlayan(lar)
HUCA	: Hebrew Union College Annual
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
JBL	: Journal of Biblical Literature
JSOT	: Journal for the Study of the Old Testament
JQR	: The Jewish Quarterly Review
Krş.	: Karşılaştırınız
KURAMER	: Kur'an Araştırmaları Merkezi
MÖ	: Milattan önce
MS	: Milattan sonra
No.	: Number
REJ	: Revue Des Études Juives
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfadan Sayfaya
TAD	: Tarih Araştırmaları Dergisi
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
trans.	: Translator
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
vd.	: Ve diğerleri
Vol.	: Volume

